

3. *Карташова В., Касянчук В., Скороходов Ю.* Оценка влияния некоторых генетических факторов на заболеваемость коров маститом//Сб. науч. тр. Селекция с.-х. животных на устойчивость к болезням. — М.: ВНИИплем, 1992. — С. 110–112.

4. *Солдатов А., Остроухова В., Дубинская Н.* Селекция молочного скота на устойчивость к маститу//С.-х. биология. — 1992. — Вып. 6. — С. 18–25.

5. *Торопов В.* Резистентность молочных коров к маститу//Повышение молочной и мясной продуктивности в животноводстве: Межвуз. сб. научных докладов. — М., 1992. — С. 50–53.

6. *Hartman H.* Resistenzverhältnisse bei Mastitisserregern von Kühen in der Schweiz//Schweiz Arch. Tiermilch. — 1990. Fd. 132. N. 6. — S. 325–329.

7. *Sender G., Juga J., Hellman T., Saloniemi H.* Selection against Mastitis and Cell Count in Dairy Cattle Breeding Programs//Animal Science V. 42. — N 4. — 1992. — S. 205–210.

Білоцерківський державний аграрний університет

УДК 636.2.22/28.088.1

В.М. БІЛОШИЦЬКИЙ

ХАРАКТЕРИСТИКА БУГАЙЦІВ ПОЛІСЬКОГО ЗОНАЛЬНОГО ТИПУ, ВИРОЩЕНИХ НА НОВОГРАД-ВОЛИНСЬКОМУ ПЛЕМПІДПРИЄМСТВІ

Дана характеристика продуктивних властивостей поліського зонального типу м'ясної худоби. Наведено основні етапи програми селекції плідників м'ясних порід у Житомирській області.

Сучасні селекційні програми в тваринництві спрямовані на максимальне використання генетичного ефекту плідника. Тому система вирощування бугаїв вимагає особливих підходів до їх утримання, годівлі, росту і розвитку. Необхідно забезпечити одержання тварин з міцною конституцією, здатних реалізувати свій генетичний потенціал.

На сучасному етапі плідники в Україні вирощуються здебільшого на племінних заводах до 14–15-місячного віку, після чого їх передають на племпідприємства або в господарства для пле-

© В.М. Білошицький, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 30

мінного використання. Така технологія не відповідає вимогам формування плідника відповідно до завдань сучасних селекційних програм. Інше розв'язання цієї проблеми запроваджено в Житомирській області, де система вирощування, оцінки й використання бугаїв м'ясних порід реалізується у такій послідовності:

- планування вирощування ремонтних бугайців з урахуванням інтенсивності відбору на різних етапах селекції;
- відбір ремонтних бугайців за походженням;
- інтенсивне вирощування та відбір ремонтних бугаїв за власною продуктивністю на племпідприємстві;
- організація оцінки плідників за якістю нащадків;
- організація використання останніх залежно від їх племінної цінності (рисунок).

Вирощування і формування майбутніх плідників проводяться на спеціалізованій станції при племпідприємстві. За цією технологією відбираються ремонтні бугайці від високопродуктивних корів у кращих племінних заводах області. Це заводи поліського зонального типу «Заповіт» та абердин-ангуської породи селекційного центру полісся «Росія» Радомишльського р-ну Житомирської області. Кожен рік розробляється план індивідуального добору для осіменіння корів-матерів бугаїв. Осіменіння корів проводиться спермою плідників, що відповідають встановленим вимогам. Корови-матері бугаїв відбираються за живою масою, екстер'єром та конституцією, молочністю, породністю, походженням та відтворювальною здатністю згідно з встановленими вимогами.

Відібрані бугайці у шестимісячному віці передаються на Новоград-Волинське племпідприємство для вирощування й оцінки за власною продуктивністю та якістю нащадків. У зазначеному віці (після завершення підсисного періоду) здійснюється перший етап відбору ремонтних бугайців (відбір за походженням і фенотипом), після чого вони відправляються для вирощування на племпідприємство, де проходять оцінку і відбір за власною продуктивністю та якістю нащадків. Розрахунки свідчать, що дана технологія дає змогу скоротити генераційний інтервал, стандартизувати умови годівлі й утримання, зменшити помилки при встановленні племінної цінності, привчити в оптимальні строки до віддачі сперми у штучну вагіну.

Методика досліджень. Дослідження проводились на Новоград-Волинському племпідприємстві Житомирської області на бугайцях поліського зонального типу за такими ознаками: ін-

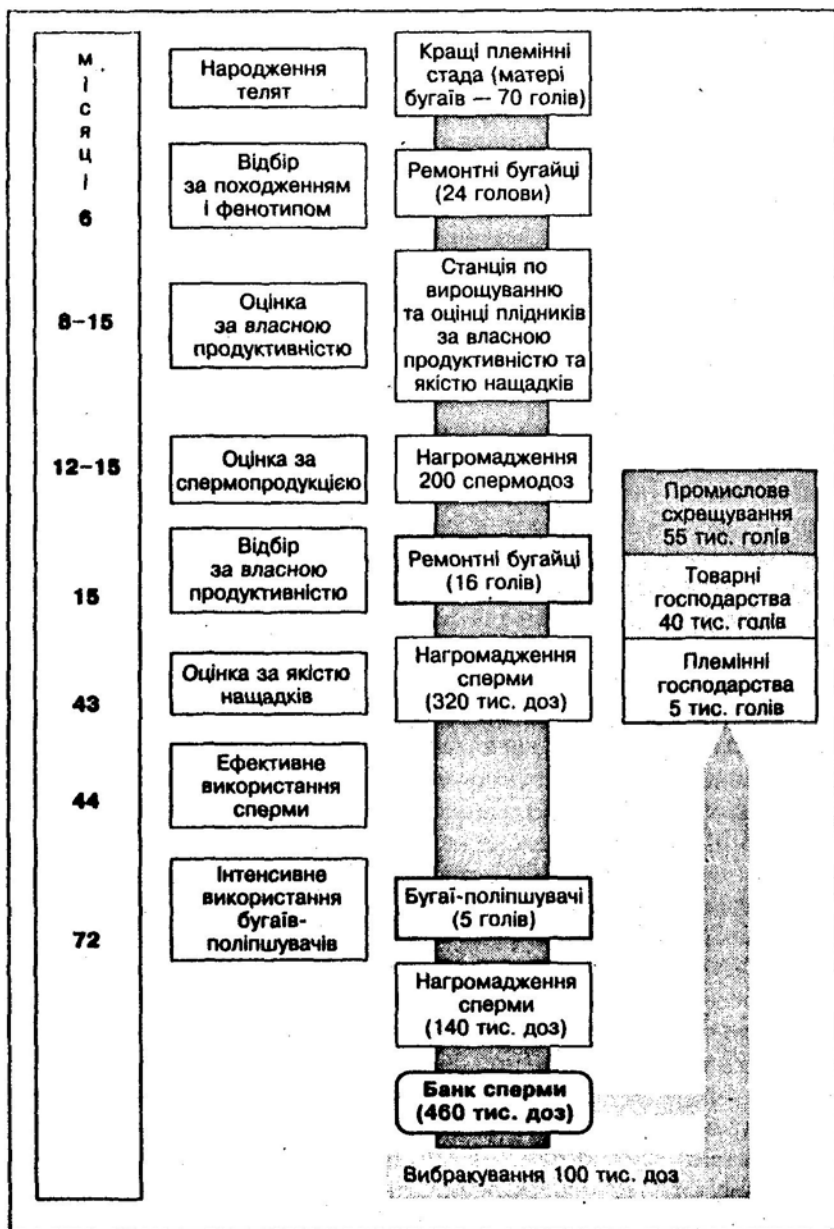

Схема оцінки і використання плідників м'ясних порід у Житомирській області

тенсивність росту і оплата корму приростами живої маси, жива маса, м'ясні форми та спермопродукція. За кожною з ознак розраховувався селекційний індекс, який являє собою виражене у відсотках відношення однойменних ознак одного плідника до середньої величини їх в інших плідників. Обчислювали його за формулою:

$$\text{ІПЦ}(n) = \frac{A_1}{A_2},$$

де: A_1 — фактична величина ознаки бугая; A_2 — середня величина ознаки інших бугаїв.

В усіх п'яти спеціальних індексів визначають комплексний (середньоарифметичний) за формулою:

$$\text{ІПЦ} = \frac{\text{ІПЦ}_1 + \text{ІПЦ}_2 + \text{ІПЦ}_3 + \text{ІПЦ}_4 + \text{ІПЦ}_5}{5},$$

де: ІПЦ — комплексний індекс племінної цінності бугая; ІПЦ₁, ІПЦ₂, ІПЦ₃, ІПЦ₄, ІПЦ₅ — індекси племінної цінності, розраховані за кожною з ознак.

Результати досліджень. Результати оцінки плідників за власною продуктивністю подані в табл. 1. Одержані результати свідчать про наявність певних відмінностей ознак, що вивчаються, в розрізі окремих плідників. Найвищий індекс племінної цінності дістав плідник Малахит-526. Цей бугай відрізняється прекрасно вираженими м'ясними формами (індекс становить 108), має велику живу масу в 15 місяців (522 кг), характеризується високими відтворювальними та іншими показниками і є модельною твариною на сьогоднішній день для поліського зонального типу. Високу племінну цінність одержали також плідники Лафет—1012, Лімон—991, Смілий—459. Індекс племінної цінності цих бугаїв перебуває в межах 103—107,9.

Величина живої маси — одна з основних ознак, що характеризує м'ясну продуктивність худоби. Ця ознака визначається в певних одиницях вимірювання, виражається числами і належить до категорії кількісних. Для тварин різних порід характерна певна оптимальна маса, відхилення від якої не бажане. Показники росту живої маси виражають потенціал тварин певної породи. Жива маса бугайців на ювілейну дату під час проведення оцінки за власною продуктивністю генотипів, що вивчаються, показана в табл. 2. Одержані результати переконують, що бугайці поліського зонального типу переважали

1. Результати оцінки бугаїв-плідників за власною продуктивністю

№ п/п	Класифікаційний №	Жива вага у 8 міс., кг	Жива вага в 15 міс.		Середньодобовий приріст з 8 до 15 міс.		Витрати кормів на 1 кг приросту		М'яси форми		Коефіцієнт спермопродуктивності		Комплексний індекс
			кг	індекс	г	індекс	с. в.д.	індекс	бпл	індекс	млрд	індекс	
1	Сом 958	238	469	98,7	1089	100,4	6,7	98,6	53	98,3			99,1
2	Патрон 997	220	450	94,7	1085	100,0	6,7	101,4	52	96,4			98,1
3	Льон 991	244	480	101,0	1113	102,6	6,5	104,4	56	103,8			103,0
4	Таліман 949	225	450	94,7	1062	97,9	6,8	100,0	53	98,3			97,7
5	Ляфет 1012	255	498	104,8	1146	105,7	6,4	106,1	56	103,8			105,1
6	Смілий 459	254	490	103,1	1113	102,6	6,2	109,5	57	105,7	28,3	104,5	104,7
7	Оскар 521	250	467	98,2	1024	94,4	7,9	85,9	52	96,4			93,7
8	Терністий 69	220	450	94,7	1085	100,0	6,3	107,7	54	100,1			100,6
9	Дельфі 507	244	482	101,4	1112	102,5	7,1	95,6	55	102,0	20,8	76,8	95,4
10	Глоубер 594	254	478	100,6	1047	96,5	7,1	95,6	51	94,6	34,6	127,8	102,5
11	Малахіт 526	273	522	109,8	1175	108,3	6,3	107,7	58	107,5	29,2	107,7	107,9
12	Радон 530	260	474	99,7	1009	93,0	7,2	94,3	51	94,6	33,8	124,8	100,8
13	Рибак 522	249	480	101,0	1085	100,0	7,1	95,6	55	102,0	18,8	69,4	93,4
14	Радус 427	245	465	97,8	1038	95,7	6,8	100,0	52	96,4			97,5
	M	245,07	475,36		1084,50		6,79		53,93		27,08		
	m	4,07	5,32		12,36		0,12		0,61		2,66		
	Cv	6,21	4,19		4,26		6,79		4,21		24,04		

2. Жива вага бугаїв різних генотипів, кг

Генотип	Група народженні M+	у 8 міс. M+		у 9 міс. M+		у 10 міс. M+		у 11 міс. M+		у 12 міс. M+		у 13 міс. M+		у 14 міс. M+		у 15 міс. M+	
		кг	індекс	кг	індекс	кг	індекс	кг	індекс	кг	індекс	кг	індекс	кг	індекс	кг	індекс
Польський зональний тип		28,6=0,72	244=3,8	276=4,0	308=3,9	339=4,1	372=4,1	406=4,4	441=4,8	475=5,3							
Абердин-англська порода		24,2=0,60	220=6,3	249=7,0	278=7,8	309=7,3	338=6,5	369=6,5	395=6,8	427=6,5							

тварин абердин-ангуської породи за живою масою протягом усього періоду оцінки.

Висновок. Бугаї поліського зонального типу порівняно з абердин-ангуськими мають вищу інтенсивність росту. За результатами оцінки за власною продуктивністю до племінного використання доцільно допускати таких плідників: Малахіт—526, Лафет—1012, Лімон—991, Смілій—459, індекс племінної цінності яких перебуває в межах 103—108.

1. Білошицький В.М., Гранківський І.П., Михнюк В.А. Система селекції бугаїв м'ясних порід//Тваринництво України. — 1996. — № 9. — С. 14—16.

2. Белошицкий В.М. Оценка бычков полесского зонального типа мясного скота по показателям собственной продуктивности. — Житомир: ЖЦНТЭИ, 1996. — 4 с.

3. Доротюк Е.М. Спеціалізоване м'ясне скотарство//Тваринництво України. — 1993. — № 6. — С. 16—17.

4. Методические указания для проведения научных исследований по совершенствованию системы использования и оценки бычков мясных пород по собственной продуктивности и быков по качеству потомства. — М., 1983. — 15 с.

Державна агроекологічна академія України

УДК 636.2.082.42:577.22

М.М. ШАРАН

ВПЛИВ СИНТЕТИЧНИХ АНАЛОГІВ ГОНАДОЛІБЕРИНУ НА ФОРМУВАННЯ ЖОВТИХ ТІЛ ТА ПРИЖИВЛЕННЯ ТРАНСПЛАНТОВАНИХ ЕМБРІОНІВ У ТЕЛИЦЬ-РЕЦИПІЄНТІВ

Викладені результати досліджень по впливу ін'єкції синтетичних аналогів гонадоліберину на формування жовтих тіл і приживлення трансплантованих ембріонів у телиць-реципієнтів. Встановлено, що введення телицям аналогів гонадоліберину спричиняє посилення основних обмінних процесів у статевих органах, внаслідок чого зростає кількість тварин з жовтим тілом і приживлення ембріонів.

© М.М. Шаран, 1999

Розведення і генетика тварин. 1999. Вип. 30